

УДК 338.47: 332.07

Кузнєцова О.В.*аспірант кафедри економіки підприємства
та корпоративного управління
Одеської національної академії зв'язку імені О.С. Попова***ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ УКРАЇНИ**

У статті досліджено тенденції розвитку мережі Інтернет України за 2012–2014 рр. Узагальнено та систематизовано проблеми мережі Інтернет. Визначено перспективи подальшого розвитку мережі Інтернет України в сучасних умовах.

Ключові слова: абонент, дохід, інформаційне суспільство, інформаційні технології, мережа Інтернет.

Кузнєцова О.В. ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ СЕТИ ИНТЕРНЕТ УКРАИНЫ

В статье исследованы тенденции развития сети Интернет Украины за 2012–2014 гг. Обобщены и систематизированы проблемы сети Интернет. Определены перспективы дальнейшего развития сети Интернет Украины в современных условиях.

Ключевые слова: абонент, доход, информационное общество, информационные технологии, сеть Интернет.

Kuznietsova O.V. TRENDS OF THE INTERNET DEVELOPMENT IN UKRAINE

The article examines trends of the Internet development in Ukraine for 2012–2014 years. Problems with the Internet are generalized and systematized. The prospects of further development of Ukraine Internet today are defined.

Keywords: subscriber, income, information society, information technologies, Internet.

Постановка проблеми. На сьогодні поширення нових інформаційних технологій (далі – ІТ) в усіх сферах життєдіяльності суспільства та людини і розвиток інформаційного суспільства стали нормою майбутньої еволюції цивілізації. Триває перехід до сервісно-технологічної інформаційної економіки в розвинутих країнах, де суттєва частина ВВП підтримується діяльністю з обробки, виробництва та поширення знань та інформації. Багатьма фахівцями, політиками, економістами усвідомлено, що саме розвиток ІТ формує засади добробуту людини та сучасної економіки.

Інформаційне суспільство будуватиме нові суспільні та політичні відносини, чим надає зовсім нові можливості для добробуту, комунікації, бізнесу, управління, благополуччя на особистому, регіональному та державному рівнях.

Врахування характерних рис комплексу різноманітних факторів впливу впровадження інформаційних технологій, а також особливостей становища країни вимагає цілісної скоординованої політики держави з розвитку інформаційного суспільства та знань, що потребує об'єднання зусиль бізнесу, держави, міжнародних та громадських організацій, впровадження нових принципів взаємодії: рівності та партнерства, прозорості та відкритості.

Одним з напрямів розвитку інформаційного суспільства є поширення в суспільстві або країні інфраструктури ІТ та ступінь доступу підприємств, організацій і приватних осіб до цієї інфраструктури, що можливо за рахунок мережі Інтернет.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо розвитку мережі Інтернет та її роль у суспільстві висвітлювалось у роботах таких вчених-економістів, як В. Горбатенко, Т. Горбатьок, В. Гранатуров, О. Дубас, Н. Іванова, С. Коноплицький, І. Кораблінова, І. Литовченко, В. Орлов, Г. Почепцов, О. Соснін, І. Яцкевич та ін. Проте дане питання потребує постійного дослідження під впливом змін зовнішнього середовища з метою визначення напрямів та шляхів подальшого розвитку мережі Інтернет в Україні.

Мета статті полягає у дослідженні тенденцій розвитку мережі Інтернет України, проблем та перспектив її подальшого розвитку у сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні особливо перспективною технологічною осно-

вою для наступного розвитку інфраструктур масової комунікації та інформації, причому як на локальному, так і на глобальному рівнях, вважають саме Інтернет та пов'язані з ним нові різновиди медіа-сервісів. Вже зараз мережа Інтернет являється інтегральною складовою великої кількості аспектів людського життя, але через удосконалення та розповсюдження ІТ, її вплив на економічний, соціальний, гуманітарний та політичний розвиток продовжує швидко зростання.

Тенденції розвитку мережі Інтернет за 2012–2014 рр. характеризуються зростанням по всім основним показникам. Так, доходи від надання доступу до мережі Інтернет за 2012–2014 рр. зросли на 675,8 млн. грн., або на 14,5% (рис. 1) [12].

Із рис.1 проглядається, що за розглянутий період в Україні в спільному обсязі доходів від реалізації послуг пошти та зв'язку відбувається ріст питомої ваги доходів від надання доступу до мережі Інтернет з 8,9 % до 10,2%.

За 2012–2014 рр. відбулось зменшення доходів від надання доступу до мережі Інтернет у Вінницькій та Тернопільській областях на 8,3 млн. грн. (7,7%) та на 62,6 млн. грн. (25,8%) (рис. 2) [12].

Проте відбулось значне зростання доходів у областях: Одеська – 490,4 млн. грн. (93,9 %), Київська – 48 млн. грн. (55,6 %), Миколаївська – 26,5 млн. грн. (42,9%), Кіровоградська – 15,4 млн. грн. (39,4 %) та Волинська – 14,7 млн. грн. (32 %).

Зростання доходів від надання доступу до мережі Інтернет за 2012–2014 рр. відбувається за рахунок зростання кількості абонентів даної послуги. Так, загальна кількість абонентів мережі Інтернет 2014 р. у порівнянні з 2012 р. зросла на 16% (рис. 3) [12].

За 2012–2014 рр. загальна кількість абонентів мережі Інтернет зросла на 828,9 тис. чол., у тому числі у населення на 760,9 тис. чол. Незначне зростання кількості абонентів мережі Інтернет відбулось за рахунок зменшення їхньої кількості у таких областях України, як Вінницька – на 17,5 тис. чол. (14,9%), Тернопільська – 8,9 тис. (12%), Донецька – 18,8 тис. (5,4%) та Харківська – 4,9 тис. чол. (2,8%) (рис. 4) [12].

У 2014 р. в порівнянні з 2012 р. спостерігається значне зростання кількості абонентів мережі Інтернет у Кіровоградській – на 23,3 тис. чол. (58,8%),

Дніпропетровській – 89,7 тис. (45,1%) та Одеській – 416,6 тис. чол. (43,1%) областях [12].

Варто зауважити, що питання використання глобальної мережі Інтернет є одним з пріоритетних напрямів державної політики у сфері інформатизації. Однак деякі фактори стримують розвиток українського сегмента мережі Інтернет. Так, є відносно високою вартість оренди каналів зв'язку і незначні фінансові можливості більшості провайдерів послуг. Не останню негативну роль у цьому відіграє також низька платоспроможність більшості як наявних, так і потенційних користувачів. Аналіз інтенсивності трафіка через зовнішні канали доступу до міжнародних ресурсів мережі Інтернет свідчить, що вихідний трафік у три-чотири рази інтенсивніший за вихідний [4]. Це значить, що із закордонних інформаційних ресурсів внутрішні користувачі отримують значно більше інформації, ніж закордонні користувачі намагаються знайти в нас.

Водночас здійснений аналіз стану інформатизації в управлінських та виробничих структурах [5–9] підтвердив, що у переважній більшості структур ще не на достатньому рівні сформована суцільна система інформаційних потоків ні у межах сфери своєї діяльності, ні між різними сферами. Отже, це ознака того, що не має встановленого зв'язку між функціями, покладе-

ними на належні структури і необхідними для цього технічними засобами, інформаційними технологіями та ресурсами, а також необхідними повноваженнями.

Належним чином протилежний характер мають такі програми інформатизації сфер діяльності, що існують у різноманітних формах. До первісних невідкладних питань, що належать до сфери інформатизації в мережі Інтернет, відносяться:

1. Недоліки нормативно-правової бази, які стосуються змісту, форм та порядку обміну інформацією між управлінськими організаціями, що призводять до повторення цієї інформації, або повної її втрати. Споживачі вимагають доступу до якісних інформаційних ресурсів інших установ, але чітко не пояснюють, для вирішення яких питань, яку саме інформацію шукають та хто саме її виробляє. Це свідчить про дефіцит інформаційного взаємозв'язку між організаційними підрозділами на адміністративному рівні.

Найважливішим невирішеним моментом стосовно засобів та форм інформаційної взаємодії на сьогоденному технологічному рівні залишається відсутність нормативно-правового становища електронних документів.

Рис. 1. Доходи від надання доступу до мережі Інтернет за 2012–2014 рр.

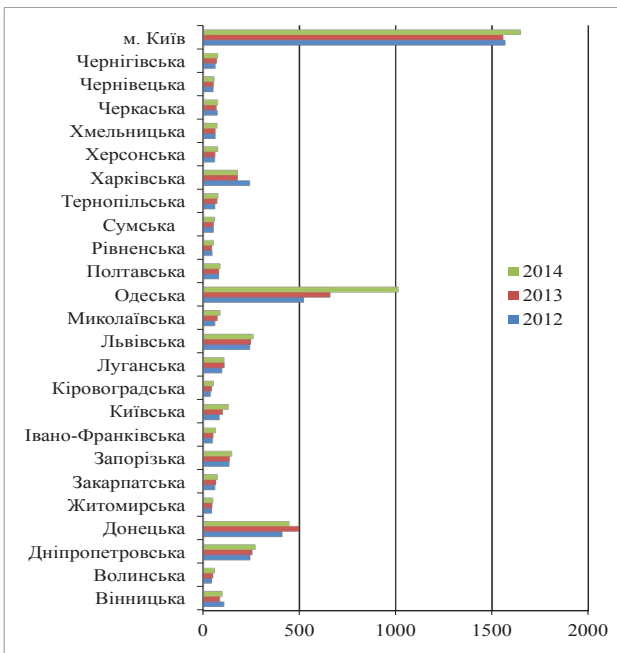

Рис. 2. Доходи від надання доступу до мережі Інтернет за регіонами

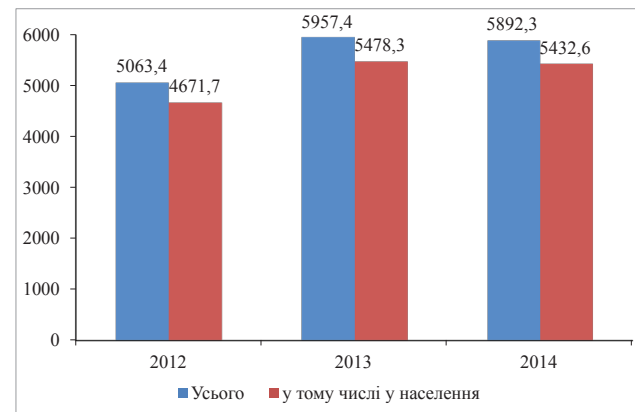

Рис. 3. Кількість абонентів мережі Інтернет за 2012–2014 рр.

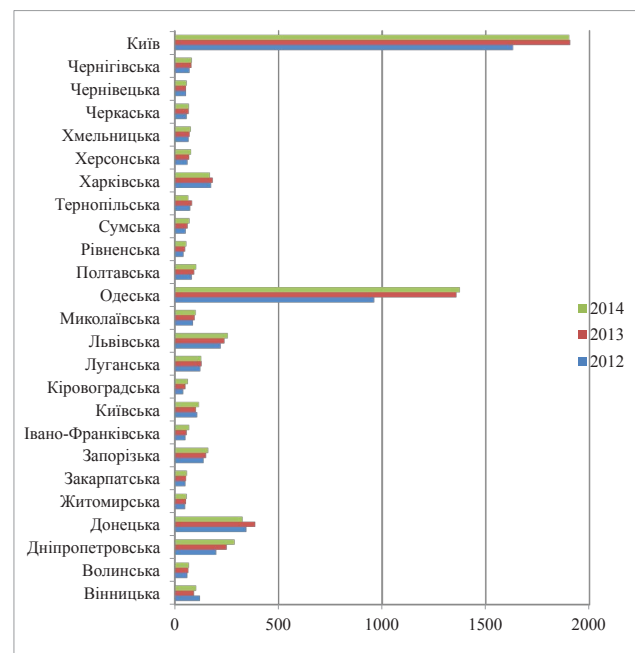

Рис. 4. Кількість абонентів мережі Інтернет за регіонами

2. Недосконалість нормативно-технічного обладнання (технічні умови, стандарти та ін.) процесів інформатизації є фактором, який досить суттєво ускладнює координацію та взаємодію між програмами інформатизації. Слід зазначити, що у даній проблемі є багато невирішених моментів, таких як відсутність стандартів і сталої термінології та критеріїв систематизації засобів інформатизації. Такі фактори переважно впливають саме на ці органи, тому що приватні підприємницькі структури можуть розв'язувати їх в робочому порядку, ось так зараз і закріплюється більша кількість стандартів цієї сфери діяльності.

3. Використання застарілої або нестандартної обчислювальної техніки для забезпечення виконання функцій. Це не завдає перешкод виконанню функцій, що покладені на інформцентри чинним законодавством. Переважну більшість (приблизно 70%) персональних комп'ютерів, що використовуються у виробництві в якості робочих станцій, становлять Windows-сумісні комп'ютери класів 486DX2-80 – IntelPentium 166-233 (орієнтовані на роботу з операційними системами сімейства Windows 98, 2000) [5]. За обміном даними вони узгоджуються з новітніми моделями, не дивлячись на їх моральну застарілість (такі комп'ютери вже не виробляють). Амортизаційний термін такої комп'ютерної техніки перевищує термін її морального старіння.

Найчастіше ті, хто вважає параметри своїх телекомунікаційних мереж невідповідними, зрештою використовують набагато меншу пропускну можливість каналів, тобто до 33 Кб/с, коли їх провайдери надають до 2Мб/с. Вважається, що типове значення пропускну можливості – 64Кб/с. Крім того, потрібно відзначити, що як таких визнаних нормативних критеріїв, завдяки яким можливо було б визначити достатність пропускну можливості й інші параметри телекомунікаційних мереж, не існує. Більшість споживачів цю ситуацію усвідомлюють належним чином.

4. Проблема можливості застосування наявних галузевих телекомунікаційних систем в інтеграції на державному рівні ще досі не виявила найбільш прийнятної відповіді в інфокомунікаційних програмах. Щоб інтеграція сфери інформаційних систем стала загальнонаціональною, потрібен чіткий розвиток інформаційних потоків з їх технічною реалізацією на платформі, яка буде відноситись до відкритих систем.

Ухвалення низки нормативно-правових та законодавчих актів має посприяти вирішенню цієї проблеми для інтеграції інформаційного, програмного, технічного оснащення інформаційно-аналітичних систем різноманітного призначення та рівня, інженерії якості різних програмних систем.

Для всебічного розвитку соціально-економічних процесів повинні бути засновані інтегровані системи баз даних, і має проводитись різнобічний моніторинг головних індикаторів протікання таких важливих процесів в цілому в країні, її окремих регіонів та сфер економіки. Повинна продовжуватись побудова інших окремих інформаційно-аналітичних систем, вони дозволять значною мірою автоматизувати виконання різних функціональних задач.

5. Існує багато проблем, що регулюють суспільні відносини та які пов'язані з поширенням використання мережі Інтернет – авторське право, сумлінність використання інформації, порушення у галузі використання товарних знаків, захист честі, вторгнення у приватне життя, регулювання ліцензованих

ринків товарів та послуг, в тому числі банківських послуг, реклами, освіти тощо.

Треба сказати, що незважаючи на великий обсяг проблем, мережа Інтернет в Україні доволі стрімко розвивається. Та якщо ще й розглянути рівень життя українців, який доволі невисокий, то виходить, що темпи зросту мережі Інтернет в Україні виходить навіть вище за країни з більш високим рівнем доходу.

Дивлячись на активне зростання споживачів, українська мережа Інтернет відтворює світову спрямованість розвитку мережі та рухається в напрямку інтеграції, збільшення та здешевлення сервісів. Розширюється мережева інфраструктура, зростає кількість провайдерських модемних пулів (їх нараховується сьогодні десь біля 20 тис. ліній), розвиваються канали, крім того, збільшуються контент-проекти. Почали розробляти спеціалізовану нормативно-правову базу для розвитку в Україні електронної комерції та реалізації програми державного електронного самоврядування.

Однак, незважаючи на доволі бурхливе збільшення мережі Інтернет в Україні, найбільш затребуваними сьогодні в українців лишаються традиційні популярні сервіси електронної пошти та перегляд Web-сайтів. Що говорить про те, що обсяг споживачів Інтернету в Україні ще не досяг критичної позначки, попит незадоволений та якість доступу до глобальної мережі в багатьох районах, особливо в сільській місцевості, змушує бажати кращого.

Висновки. Сьогоднішнє інформаційне суспільство, яке характеризується інтенсивним розвитком нанотехнологій, генної інженерії, Інтернет-технологій, призводить до доволі жорсткого процесу соціального розмежування за освітнім критерієм, що призводить до прояву двох паралельних систем комунікації: перша – для освічених людей, які здатні володіти сучасними засобами інфокомунікацій, та друга – для тих, у кого немає доступу до зв'язку.

Інфокомунікаційні технології являються головним механізмом життєдіяльності інформаційного суспільства, вони дозволяють виробляти, підтримувати та розвивати комплекс інфокомунікаційних ресурсів, завдяки якому формується система електронних засобів обробки та збереження інформації, створюються великі комунікативні системи та зростає вплив електронних засобів масової інформації. З цього виникає нова сучасна модель суспільної організації та забезпечується динамічний розвиток суспільства та країни взагалі.

Одним з найважливіших механізмів обміну інформацією являється Інтернет. Він обумовлюється суттєвим поширенням доступу до джерел різноманітної інформації, завдяки чому у людства з'явилася доволі реальна можливість користуватися доступом до подій в онлайн-режимі, використовувати цифрові засоби передачі сучасної інформації, що закладає умови для формування всесвітнього інформаційного середовища. Мережа Інтернет як семіотична система являється організацією інформації, комунікації, текстів та подій, технологічно реалізовується за рахунок схем, знаків, символів, переходів та посилянь, отже, прямих операцій зі знаками.

Глобальна мережа ідеально реагує на три вимоги сучасної сьогоденності: вона задовольняє потреби людей у спілкуванні в сучасних умовах розвитку планетарної спільності, створює нові форми взаємодії та новітні види діяльності відповідно зайнятості. Сучасна техногенна цивілізація фактично посилює відчуття самотності та автономності в людині, але

створює реальні умови для різноманітного функціонування, тобто надає людству нові можливості спілкування по всій планеті. Таким чином, мережа Інтернет дає змогу хоч би частково здолати негативні відчуття. Він також призвів до нових сучасних видів діяльності, таких як Інтернет-торгівля та поява новітніх форм виробництва. Наприклад, вчені, які розробили та оволоділи спільними технологіями виробництва, перебуваючи у різних країнах світу, переборюючи час та простір, контактують та практично діють разом, при цьому не відходячи від комп'ютера.

Отже, мережа Інтернет – це така семіотична система, яка забезпечує організацію комунікацій, використовуючи інформацію, тексти, події та технологічно реалізовується за допомогою символів, схем, знаків, переходів та посилань, отже, безпосередніх операцій зі знаками. Замість подій і себе ми відсилаємо в глобальну мережу деякі умовні схеми, тексти, зображення, персонажі, внаслідок чого дістаємо можливість миттєво здолати кордони та простір. Отже, сам семіотичний характер Інтернету дає змогу говорити про нього, як про таку особливу реальність в світі, яку можливо віднести до виду так званих віртуальних реальностей. Так, раніше людині для того, щоб потрапити в світ віртуальної реальності, треба було, наприклад, поглибитись у перегляд фільмів, споглядання картин, або просто читання книг. Проте за такі умови діяльність людини була доволі обмежена положенням або глядача, або читача, або слухача, сама вона не мала змоги долучитись до подій як дієвий персонаж. Таким чином, по суті, віртуальні системи дають людям нові можливості, а саме приєднатися до дій самостійно, причому достатньо часто не тільки в умовному просторовому світі, а навіть і в досить реальному, хоч би з точки зору сприйняття.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гранатуров В.М. Аналіз конкурентоспроможності телекомунікаційних послуг : [монографія] / В.М. Гранатуров, С.П. Воробієнко ; за наук. ред. проф. В.М. Гранатурова. – К. : Освіта України, 2009. – 254 с.
2. Гранатуров В.М. Конкурентоспроможність телекомунікаційних компаній: проблеми теорії та практики управління : [монографія] / В.М. Гранатуров, І.А. Кораблінова. – К. : КАФЕДРА, 2012. – 320 с.
3. Гранатуров В.М. Управління послугами зв'язку : [навч. посіб.] / В.М. Гранатуров, І.В. Литовченко. – К. : Освіта України, 2010. – 254 с.
4. Горбатенко В.П. Політичні аспекти інформатизації суспільства / В.П. Горбатенко, О.П. Дубас // Політол. вісн. – 2002. – № 10. – С. 14–21.
5. Горбатюк Т.В. Роль мережі Інтернет в розвитку глобалізованого суспільства / Т.В. Горбатюк // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – 2013. – Вип. 6(2). – С. 155–158.
6. Іванова Н. Українське слово в Інтернеті / Н. Іванова // Урок української. – 2003. – № 4. – С. 8–12.
7. Коноплицький С. Інтернет як предмет соціологічного аналізу / С. Коноплицький // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2005. – № 3. – С. 188–193.
8. Почепцов Г.Г. Інформаційне суспільство, інформаційний простір, інформаційна політика: чи існують вони в Україні? / Г.Г. Почепцов // День. – 2001. – 13 квіт. – С. 6–7.
9. Соснін О. Інтернет як виклик / О. Соснін // Урядовий кур'єр. – 2006. – № 179. – С. 12.
10. Яцкевич І.В. Державне регулювання мережі Інтернет / І.В. Яцкевич, К.О. Купріянова // Матеріали підсумкової науково-практичної конференції за міжнародною участю «Сучасна регіональна політика: освіта, наука, практика» (Одеса, 28 жовтня 2011 р.). – Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2011. – Т. 1. – С. 196–197.
11. Економіка телекомунікацій : [навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів] / за заг. ред. В.М. Орлова. – О. : ВМВ, 2014. – 516 с.
12. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.